

havørrede Als
Att. Per Lorenzen
Pr. mail: sbx@stofanet.dk

Kystdirektoratet
J.nr. 24/01726-25
Ref. Julie Elisa Søby
09-07-2024

Tilladelse til udplantningen af ålegræs, samt etableringen af stenrev i Aabenraa Fjord, Aabenraa Kommune

Kystdirektoratet giver hermed tilladelse til etableringen af et stenrev, samt udplantningen af ålegræs i Aabenraa Fjord, Aabenraa Kommune.

Tilladelsen indeholder afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, kysthabitatbekendtgørelsen og miljøvurderingsloven.

Kystdirektoratet har vurderet, at det ansøgte kan tillades efter kystbeskyttelsesloven.

Kystdirektoratet har vurderet, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for projektet.

Kystdirektoratet har vurderet, at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2.

Lovgrundlag

Etablering af stenrev og udplantningen af ålegræs på søterritoriet kræver tilladelse fra Kystdirektoratet, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 2 i kystbeskyttelsesloven (LBK nr. 73 af 18/01/2024). I henhold til § 16 a, stk. 4, kan der stilles vilkår i forbindelse med en tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a.

Kystdirektoratet skal, når der træffes afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, vurdere om projektet kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde eller visse udpegede arter væsentligt, jf. § 3 i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet (BEK nr. 654 af 19/05/2020).

Kystdirektoratet skal, når træffes afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, samtidig vurdere om projektet kræver en miljøkonsekvensvurdering (VVM), jf. § 21, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (LBK nr. 4 af 03/01/2023).

Tilladelsen gives på følgende vilkår

Fælles vilkår efter kystbeskyttelsesloven og kysthabitatbekendtgørelsen:

1. Udformningen og etableringen stenrevne og udplantningen af ålegræsset skal ske i overensstemmelse med det ansøgte.
2. Der må ikke uden Kystdirektoratets tilladelse foretages udvidelser eller ændringer af anlægget eller anlægsmetoderne.

Vilkår efter kystbeskyttelsesloven:

3. Tilladelsen bortfalder hvis anlægsarbejdet ikke er afsluttet indenfor 5 år fra udstedelsen af denne tilladelse.
4. Der må alene benyttes natursten til stenrevet.
5. Samtidig med at anlægsarbejdet afsluttes, skal Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk), Søfartsstyrelsen (sfs@dma.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) underrettes herom. Snarest herefter skal samme myndigheder tilsendes en færdigmelding, som dokumenterer at projektet er opført i overensstemmelse med tilladelsen samt angiver anlæggets endelige position.
6. Tilladelsen til at etablere stenrev og udplantningen af ålegræs må ikke uden tilladelse fra Kystdirektoratet overdrages til andre.
7. Stenrevne og ålegræsset eller dele heraf kan af Kystdirektoratet kræves fjernet, for ejers regning, såfremt vilkår for tilladelsen ikke opfyldes eller overholdes.

Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk), Søfartsstyrelsen (sfs@dma.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) skal underrettes umiddelbart efter anlæggets permanente fjernelse.

I forbindelse med en fjernelse af anlægget skal området bringes i en stand så tæt på de forhold, som eksisterede inden anlæggets etablering, som muligt.

Der skal tilsendes Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk), Søfartsstyrelsen (sfs@dma.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) dokumentation for reetableringen.

Fælles bemærkninger:

Kystdirektoratet skal gøre opmærksom på at tilladelsen fortabes, hvis nogle af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke måtte blive opfyldt.

Tilladelsen fritager ikke modtageren for pligt til at opnå tilladelser og godkendelser, der måtte være nødvendige for gennemførelse af projektet i henhold til anden lovgivning.

Tilladelsen erstatter ikke privatretlige aftaler med fysiske og juridiske personer, som kan være berørt af projektet, ligesom den ikke fritager ejeren af anlægget for et, i forbindelse med anlæggets tilstedeværelse eller etablering, opstået civilretligt ansvar.

Tilladelsen indeholder ikke en garanti for den projekterede konstruktions sikkerhed eller stabilitet.

Kystdirektoratet skal gøre opmærksom på bekendtgørelse nr. 1229 af 3. oktober 2023 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter i danske farvande.

Afgørelse efter kystbeskyttelsesloven

Kystdirektoratet har vurderet, at der kan gives tilladelse til det ansøgte projekt med den begrundelse, at der ikke synes at være væsentlige hensyn der taler imod projektet. Kystdirektoratet har bl.a. vurderet at der ikke er væsentlige naturhensyn som taler imod projektet, ligesom der ikke synes at være hensyn i øvrigt, som taler imod projektet.

I forbindelse med Kystdirektoratets vurdering er der bl.a. blevet lagt vægt på de indkomne høringssvar samt at formålet med projektet er naturopretning. Videre har Kystdirektoratet tillagt det betydning, at der anvendes natursten, samt at stenene udlægges med nøjsomhed.

Ifølge basisanalysen for vandområdeplan 2021-2027 er den samlede økologiske tilstand for vandområdet Aabenraa Fjord ringe, mens den kemiske tilstand er ikke god. Målsætningen for området er, at der skal være god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Målsætningerne for både den økologiske og kemiske tilstand er således ikke opfyldt. Det er Kystdirektoratets vurdering, at etableringen af et mindre stenrev, samt udplantningen af ålegræs ikke vil hindre målopfyldelse af god økologisk, samt god kemisk tilstand. Dette vurderes på baggrund af projektets beskaffenhed og karakter, samt at udplantningen af ålegræs alene sker med håndkraft, og at stenene placeres nøjsomt på havbunden, hvorefter de spredes på havbunden med håndkraft.

I forhold til havstrategidirektivet vurderer Kystdirektoratet, at projektet samlet set ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af de 11 deskriptorer og dermed ikke medføre en forringelse af havmiljøet.

Kystdirektoratet har i forbindelse med overstående vurderinger vægtet, at der er tale om anlægsarbejdet af begrænset varighed og omfang. Kystdirektoratet har ligeledes vægtet, at udplantningen af ålegræs, samt etableringen af stenrevet kan have en positiv effekt på havmiljøet.

Kystdirektoratets vurdering er foretaget på baggrund af sagens samlede oplysninger og egne konkrete vurderinger samt almene erfaringer fra sagsområdet.

Kystdirektoratet finder derfor, at der kan gives tilladelse til det ansøgte.

Afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen

Alle planer og projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et internationalt naturbeskyttelsesområdes forvaltning, skal vurderes med hensyn til deres virkning på områdets naturtyper og levesteder samt de arter, området er udpeget for at bevare. Alle planer og projekter skal samtidig vurderes med hensyn til deres virkning på arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Hvis Kystdirektoratet efter høring af andre berørte myndigheder vurderer, at projektet kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde eller en beskyttet art væsentligt, skal der foretages en konsekvensvurdering af projektets virkning.

Det nærmeste marine Natura 2000-område er i en afstand af ca. 21 km til projektområdet.

Kystdirektoratet har i denne sag vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller bilag IV arten marsvin. Kystdirektoratet vurderer således at der ikke vil ske en væsentlig forringelse af naturtyper og levesteder eller at projektet i øvrigt vil medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for, samt for bilag IV arten marsvin. Kystdirektoratet vurderer derfor, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for projektet.

Kystdirektoratets vurdering er foretaget på baggrund af sagens samlede oplysninger og egne konkrete vurderinger samt almene erfaringer fra sagsområdet.

Kystdirektoratets vurdering, af at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering, skyldes bl.a. projektets begrænsede omfang, karakter og placering.

Begrundelse for at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingsloven

Det ansøgte projektet er efter Kystdirektoratets vurdering ikke omfattet af bilag 1 eller 2 i miljøvurderingsloven.

Kystdirektoratet har endvidere ikke kendskab til, at det ansøgte projekt er en del af et større projekt på land, som er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

Det er derfor Kystdirektoratets vurdering, at der ikke er hverken funktionel sammenhæng med andre projekter eller på anden måde integreret sammenhæng med andre projekter.

Vurderingen er foretaget på baggrund af det ansøgte, Kystdirektoratets kendskab til området og andre sager, ligesom ansøgningen har været sendt i høring ved kommunen og en lang række statslige myndigheder og interesseorganisationer, som ikke har oplyst om andre projekter.

Projektbeskrivelse

Tilladelsen omfatter etableringen af et stenrev, samt udplantningen af ålegræs.

I forbindelse med høringen er Slots-og Kulturstyrelsen, samt Langelandsmuseum Museum kommet med bemærkninger til anlægsmetoderne, samt krav om marinarkæologisk forundersøgelse. Ansøger har på baggrund af dette valgt at projektilpasse, således at der ved placeringen Rudbæk alene udplantes ålegræs, mens at der ikke etableres stenrev ved Stevning.

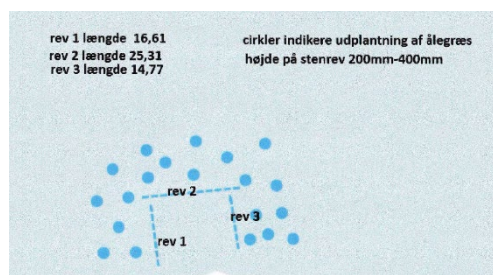
Følgende etableres på de forskellige placeringer:

Rudbæk

På denne placering udplantes der ålegræs.

Udplantningen af ålegræs sker ved følgende koordinater:

55 0 56,49896	9 29 54,93560
55 0 57,05607	9 29 54,77361
55 0 57,14790	9 29 56,04715
55 0 56,62328	9 29 56,17575

Skarrev

På denne placering etableres der to kystnære stenrev.

Stenene som bruges er natursten i størrelser af 200 mm til 400 mm. Stenene udlægges som spredte rev i et lag, og udlægges skånsomt på havbunden og fordeles med håndkraft

Stenrevene etableres inden for følgende koordinater:

Rev 1:

55 2 40,97948	9 30 6,41171
55 2 40,89673	9 30 7,65017

Rev 2:

55 2 40,90888	9 30 9,40817
55 2 40,87854	9 30 10,48954

Sagsgennemgang

Efter Kystdirektoratet modtog ansøgningen, har den været sendt i høring hos Søfartsstyrelsen, Trafikstyrelsen, Miljøstyrelsen, Plan- og Landdistriktstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Slots- og Kulturstyrelsen, Moesgaard Museum, Sønderborg Kommune, Aabenraa Kommune samt sendt til orientering til Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Fritidshusejernes Landsforening, EjendomDanmark og Geodatastyrelsen.

Nedenfor gengives de væsentligste bemærkninger.

Miljøstyrelsen skrev den 26. april 2024 bl.a. følgende:

”(...) Det fremgår af ansøgningen om etablering af stenrev og udplantning af ålegræs i Sønderborg Kommune og Aabenraa Kommune, at det planlægges at udplante ålegræs i forbindelse med 3 af de nye stenrev, som også skal etableres i dette projekt.

Miljøstyrelsen, Hav- og Vandmiljø gør opmærksom på, at der mangler en redegørelse for, hvor det planlægges at høste ålegræsskud til udplantning af ålegræs. Der er placeret en række ålegræstransektorer kystnært i Danmark, hvor ålegræs tilstanden overvåges som en del af den nationale marine overvågning (NOVANA). Et NOVANA ålegræstransekt strækker sig typisk fra kysten og vinkelret ud på større dybde (hovedtransektet), og strækker sig med 300 m på hver side af hovedtransektet. Der må ikke høstes ålegræsskud indenfor NOVANA ålegræstransektorerne (...)”

Fiskeristyrelsen skrev den 24. april bl.a. følgende:

”Fiskeristyrelsens afdeling i Kolding har modtaget denne høring og har ingen bemærkninger til sagen.

Jeg har hørt Bælternes Fiskeriforening, Skånsomt Kystfiskeri Producentorganisation og Rasmus Skovgård der er tilmeldt til muslingeliner i området. Jeg har ikke modtaget bemærkninger fra Bælternes Fiskeriforening Jeg har ikke modtaget bemærkninger fra Skånsomt Kystfiskeri Producentorganisation.

Rasmus Skovgård er kontaktet telefonisk og har ingen bemærkninger til sagen.”

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skrev den 13. marts 2024 følgende:

”Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har ingen bemærkninger til høringen vedrørende; tilladelse til etableringen af stenrev, samt udplantningen af ålegræs, Sønderborg Kommune og Aabenraa Kommune.”

Aabenraa Kommune skrev den 29. februar 2024 følgende:

”I forhold til miljøvurderingsprocessen, så er det vores opfattelse, at projektet ikke kan have en væsentlig indvirkning på miljøet, og dermed ikke skal undergå en fuld miljøvurdering.

I forhold til selve projektet, så har vi som sådan ikke nogen indvindinger imod det. Vi er dog bekymret for, om placering af rene foran vandløbene, kan skabe læ og dermed øget sedimentation foran vandløbet. Det vil dels medføre en øget vedligeholdelsesudgift i form af bortgravning af sand, og dels kan sandpuder foran vandløbene hindre op-og nedtræk af fisk. Der skal være sikkerhed for at projektet ikke har denne negative effekt. Det bør derfor overvejes, om der skal indsættes et vilkår om ovenstående i tilladelsen, hvor ansøger er forpligtet til at fjerne anlægget, såfremt det viser sig at have utilsigtede negative konsekvenser.”

Sønderborg Kommune skrev den 1. marts 2024 bl.a. følgende:

"(...) Stevning nor på Als. Sønderborg Kommune har ingen bemærkninger (...)"

Langelands Museum skrev den 21. marts 2024 bl.a. følgende:

"(...) På baggrund af ovenstående vurderes der at være mellem til høj risiko for tilstedeværelsen af ukendte fortidsminder fra ældre stenalder ved Rudbæk og Stevning Nor. Det anbefales ud fra den nuværende tilgængelige geologiske/topografiske viden og den arkivalske kontrol, at der bør stilles vilkår til marinarkæologiske forundersøgelser forud for anlægsarbejdet ved lokaliteterne Skarrev og Rudbæk. Der skal gøres opmærksom på at oplysninger fra evt. biologiske/geologiske forudgående forundersøgelser kan bidrage til at opkvalificere den marinarkæologiske vurdering. Her vil særligt informationer om bundforhold, og evt. tilstedeværelse/tykkelse af sterile sandlag i anlægsområdet være væsentlig."

Slots- og Kulturstyrelsen skrev den 25. marts 2024 bl.a. følgende:

"Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at der er tale om en begrundet formodning om tilstedeværelsen af beskyttede fortidsminder og har på den baggrund afgjort, at der skal stilles krav om, at den ansvarlige for anlægsarbejdet eller aktiviteten udfører en marinarkæologisk forundersøgelse for bygherres regning.

Bygherre bedes snarest muligt kontakte Moesgaard Museum angående den marinarkæologiske forundersøgelse. Museet udarbejder budget og en projektbeskrivelse for en marinarkæologisk forundersøgelse. Museets budget og projektbeskrivelse skal godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen forud for projektet. Ligeledes skal museets regnskab godkendes før bygherre kan faktureres for udgiften (...)"

Alle bemærkninger blev sendt i partshøring og Kystdirektoratet modtog den 8. maj 2024 følgende bemærkninger:

"Svar på høring til Åbenrå kommune.

Da vi har lavet 3 stenrev tidligere på den samme måde som beskrives i det indsendte materiale. Og ikke ser der er sket noget, ej hellere under det store højvande ved storm sidste år (rev ligger som lagt) Dette har vi været rundt og se på efter stormen. Vi mener der for ikke at vi bør stå til ansvar hvis og såfremt der skulle komme en storm der vil flytte rundt på hele havbunden, ingen er herre over naturens kræfter. Så længe vi holder os til det der er beskrevet. Og vi mener der for ikke at der skal noteres nogen vilkår som der foreslås.

Svar på høring til Langelands Museum.

Efter samtale med Kasper Sparvath. (Center for kulturarv) Har vi valgt at vi ikke laver stenrev de 2 steder der nævnes, Stevning Nor og Rudbæk, foreningen har ikke midler til de undersøgelser, og der for finder vi 2 andre steder efter vi har talt sammen på et senere tidspunkt. Der søges igen på ny senere om de 2 nye steder.

Svar på høring til Slots og kulturstyrelsen.

Efter behagelig samtale med Kasper Sparvath. Konsulent, Marinarkæolog. Har vi besluttet at vi ikke opføre stenrev ved Stevning nor og ved Rudbæk (Åbenrå fjord.).

Svar på høring til Miljøstyrelsen.

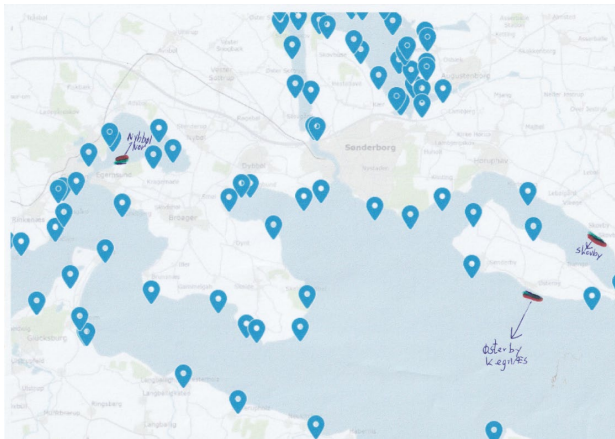
Arter/og naturbeskyttelse: I høringsbrevet fra Kystdirektoratet skrives der at det ikke vil finde sted i eller i umiddelbar nærhed af Natura – 2000. Ved ikke hvem der har ret. Stenrev er tæt på land og lægges som spredte sten i et lag på bunden, og vil ikke gøre nogen skade.

Hav og Vandmiljø: Der bliver samlet ålegræs 2-3 forskellige steder

Ved skovby landing i bunden af lillehav

I Nybbøl nor Østerby på Kegnæs.

Der vedhæftes kort over områder, hvor det fremgår tydeligt at vi ikke høster ålegræs inden for NOVANA- ålegræstransektet, vi har markeret med tusch hvor vi høster en mindre del, vi har valgt 3 steder så vi ikke fjerner meget, men fordeler dette.

”

Klagevejledning

Dette dokument indeholder tre afgørelser:

- afgørelse om at give tilladelse til projektet
- afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering
- afgørelse om, at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens anvendelsesområde

Afgørelserne kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

For afgørelserne gælder følgende:

- Kystdirektoratets afgørelse kan alene påklages for så vidt angår retlige forhold.
- Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.
- Der klages via Klageportalen, som der er et link til på forsiden af <https://naevneneshus.dk>. Klageportalen ligger på www.borger.dk og

www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

- Klageberettigede efter kystbeskyttelsesloven er:
 - 1) adressaten for afgørelsen,
 - 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
 - 3) enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald,
 - 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
 - 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
 - 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
 - 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
 - 8) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.
- Klageberettigede efter kysthabitatbekendtgørelsen er:
 - 1) adressaten for afgørelsen,
 - 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
 - 3) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
 - 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
 - 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
 - 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
 - 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
 - 8) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.
- Klageberettigede efter miljøvurderingsloven er:
 - 1) miljøministeren,
 - 2) enhver med retlig interesse i sagens udfald, og

3) landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelse af natur og miljø eller varetagelse af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 18 b i kystbeskyttelsesloven, samt § 54, stk. 1, i miljøvurderingsloven.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan tilladelsen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Kystdirektoratet eller Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet.

Med Venlig Hilsen

Julie Elisa Søby
juels@kyst.dk

Kopi: Søfartsstyrelsen, Trafikstyrelsen, Miljøstyrelsen, Plan- og Landdistriktstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Slots- og Kulturstyrelsen, Moesgaard Museum, Aabenraa Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Fritidshusejernes Landsforening, EjendomDanmark og Geodatastyrelsen, Kystdirektoratets afgørelse offentliggøres på Kystdirektoratets hjemmeside.